

Luontomatkailun opaskoulutuksen kehittäminen -hanke

Moottorikelkkailun turvallisuuskoulutus
22.11.2018

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

 KSAK OY
KOILLIS-SUOMEN AIKUISKOULUTUS

 Ksakki ry

 Kuusamo-opisto
Kuusamo College

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 naturpolis
NORDIC BUSINESS CENTER

 Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

 Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

 KSAK OY
KOILLIS-SUOMEN
AIKUISKOULUTUS

Turvallinen kelkkasafari

- Turvallinen kelkkasafari muodostuu kolmesta osa-alueesta
 - Safariyritys
 - Safariopas
 - Kelkkareitistö
 - Säätila ja sen huomioiminen

Koillis-Suomen Aikuis-koulutus/ Eki Karjalainen

22/11/18

Safariyritys

- Arvot ja asenne
- Koulutus/perehdytys
- Vastuhenkilöt (nimetty yrityksessä)
- Turvallisuussuunnitelmat (kaikkien nähtävillä)
- Varusteet (sääolosuhteisiin sopivat)
- Kelkat
- Huolto

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen 22/11/18 2

Arvot ja asenne

- Yrityksen yksi arvoista tulee olla turvallisuus
 - Turvallisuus on osa liiketoimintaa
 - Asenne näkyy toiminnassa
 - Lakien noudattaminen
 - www.kkv.fi
 - www.finlex.fi Maastoliikennelaki
 - www.tukes.fi
 - KuTu-laki eli Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta
 - <https://matkalaki.wordpress.com/ohjelmapalvelut/>
 - Vakuutukset kunnossa
 - Liikennevakuutus (pakollinen) ja mahdollinen kasko
 - Yrityksen vastuuvakuutus
 - Työntekijöiden tapaturmavakuutus

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen 22/11/18 3

Arvot ja asenne

- Yrityksen yksi arvoista tulee olla turvallisuus
- Turvallisuus on osa liiketoimintaa
- Asenne näkyy toiminnassa
- Lakien noudattaminen
 - www.kkv.fi
 - www.finlex.fi Maastoliikennelaki
 - www.tukes.fi
 - KuTu-laki eli Kuluttajapalvelulaki (kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuus)
 - <https://matkalaki.wordpress.com/ohjelmapalvelut>
 - Vakuutukset kunnossa
 - Liikennevakuutus (pakollinen) ja mahdollinen kasko
 - Yrityksen vastuuvakuutus
 - Työntekijöiden tapaturmavakuutus

Erkki Karjalainen 22.11.2018

Koulutus ja perehdytys

- Koulutus ja perehdytys
- Henkilökunta koulutettu
- Uusien oppaiden perehdytys
- Arvojen ja asenteen sisäistäminen
- Hygieniaosaaminen päivitetty
- EA II -taidot päivitetty (tai vastaavat tiedot ja taidot)
- EA-välineet päivitetty
- Alkoholin käyttö opas/asiakas (info/testaus)
- Ajokunnon tarkastus ennen safaria
- Omavastuun selvittäminen ja allekirjoitus asiakkaalta

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus/ Erkki Karjalainen 22/11/18

Vastuuhenkilöt

- Yrityksessä turvallisuudesta vastaava henkilö (nimetty)
- Käytännön toiminnassa oleva henkilö
- Huomioi riskejä ja puuttuu niihin
- Kouluttaa ja perehdyttää
- Pitää kirjaa onnettomuuksista (myös pienemmät ja läheltä piti tilanteet)
- Huolehtii ilmoituksista viranomaisille kirjaamo@tukes.fi

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen 22/11/18

Turvallisuussuunnitelmat

- Yrityksellä jokaisesta aktiviteetista turvallisuussuunnitelma
- Nimetty turvallisuudesta vastaava henkilö
- Suunnitelmat auttavat perehdytyksessä
- Suunnitelmia päivitetään tarvittaessa
- Osana yrityksen turvallisuusasiakirjaa
- Turvallisuusasiakirjat kaikkien nähtävissä

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen 22/11/18

Varusteet

- Asiakkaalle annetaan asianmukainen varustus ja sääolosuhteet otetaan huomioon
 - Lämpimät haalarit
 - Tarvittaessa lisävaatetusta
 - Kelkkakengät
 - Sukat (ei puuvillaa)
 - Kypärämyssy
 - Hanskat (sopivan kokoiset ja lämpimät)
 - Kypärät (visiirit/ajolasit ehjät ja naarmuttomat)

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen 22/11/18 9

Kelkat

- Kelkkakalusto kunnossa ja huollettu
 - Kaasu toimii
 - Jarrut toimii
 - Sammutusnappi toimii
 - Valot kunnossa (erityisesti pimeän aikana)
 - Ohjaus toimii (ohjainraudat kunnossa)
 - Kahvan lämmitys kunnossa
 - Hätäkatkaisija toimii

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen 22/11/18 10

Huolto

- Ennen safarille lähtöä kelkat tarkastetaan
 - Kelkat tankataan
 - Kelkat puhdistetaan jäätä ja lumesta sekä lämmitetään
 - Hallintalaitteet tarkastetaan ennen lähtöä
 - Tunnistetaan kaksitahti- ja nelitahtikelkan erot
 - Varaosia mukana (varahihna ja työkaluja)
 - Aina, kun kulkussa havaitaan jokin vika, siitä ilmoitetaan ja vika korjataan ennen seuraavaa safaria (pidetään huoltokirjaa)

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen

22/11/18

11

Safariopas

- Opas perehdytetty työhönsä ja tuntee riskit
- Antaa riittävän ohjeistuksen asiakkaalle
- On luotettava asiakaspalvelija
- Tarvittaessa löytyy auktoriteettia
- Tuntee alueen ja olosuhteet hyvin
- Hallitsee kelkat, tekniikan ja ongelmatilanteet
- On sisäistänyt turvallisuuden työssään
- Kielitaitoinen (vähintään hyvä englanti)
- On perehtynyt turvallisuussuunnitelmiin ja riskeihin
- EA2 voimassa (tai vastaavat tiedot ja taidot)
- Hygieniapassi
- Osaa toimia onnettomuustilanteessa ja hälyttää apua (112 suomi)

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen

22/11/18

12

Oppaan muistilista kelkkaohjaukseen, osa 1

- **Tekniikka, joka näytetään samalla istuen itse kelkan päällä**
 - Kelkan käynnistys avaimesta tai napista painamalla (näytetään)
 - Kaasun käyttö (aloitetaan varovasti lisäämään kaasua)
 - Jarrun käyttö (Ei yhtä aikaa kaasun kanssa)
 - Sammutusnappi (sammutetaan kelkka painamalla punainen nappi alas. Käynnistys nappi ylhäällä)
 - Häätätkäisijän kiinnitys (kelkka sammuu, jos kaadutaan tai kelkka karkaa)
 - Kahvan lämmittimet (Kerrotaan myöhemmin, kovilla pakkasilla)
- **Ajoasento ja kelkan hallinta**
 - Ajo istuen jalat astinautojen etuosassa, ohjaaminen ja vartalon käyttö (oma vartalo on ohjaustehostin)
 - Matkustajan ohjeistus (jalat astinlaudoilla, kädet kahvoilla ja autetaan kuljettajaa)
 - Vartaloa käännetään samaan suuntaan, johon käännyttään
 - Vartalon käyttö kaltevassa paikassa (paino ylärinteen puolella)

▪ Koillis-Suomen Aikuiskoulutus/ Eki Karjalainen 22/11/18 17

Oppaan muistilista kelkkaohjeistukseen, osa 2

- **Säännöt kelkkasafarin aikana** (Kokemattomin kuljettaja oppaan taakse)
 - Pysy reitillä koko ajan (aja oikeaa reunaa)
 - Pidä välimatkaa vähintään 20 metriä (näytetään matka, näköyhteys seuraavaan ajajaan)
 - Älä ohita edellä menevää (vain opas voi vaihtaa paikkaa)
 - Älä jätä liian pitkiä välejä (kiihdytys)
 - Jos eksyt ryhmästä, jää paikoillesi (opas noutaa sinut)
 - Lisäksi tilannekohtaisia ohjeita matkan aikana (vettä jäällä, teiden ylitys, liukas ylä- ja alamäki yms.)
- **Käsimerkit ajon aikana** (kaikkien tulee toistaa)
 - Kaikki ok? (peukalo ylhäällä)
 - Liikkeelle (käsi kulkee ylös alas)
 - Vaara edessä, hiljennä, ole valmiina pysäyttämään ennen teiden ylitystä (käsi ylhäällä yhtäjaksoisesti)
 - Kääntyminen oikealle ja vasemmalle (osoitetaan kädellä)
 - Sammuta moottori (kätet "ristiin")

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus/ Eki Karjalainen 22/11/18 18

Kelkkareististö

- **Kelkkareitit (yleiset reitit), kelkkaurat ja yksityiset reitit (miten merkitty maastossa?)**
- Kuljettaja 15 v., T-kortti (kelkkareitti, muuten 15 v. ikä)
 - Kelkkareitti on riittävän leveä
 - Ei jyrkkiä mutkia eikä kaltevuuksia
 - Sillat kunnossa ja merkitty
 - Reittimerkit kunnossa ja ne puhdistetaan lumesta ja jäältä
 - Reitit pois jäältä (hukkuminen ja sohjoa/vettä jäällä)
 - Teiden alituksiin tunneleita
 - Teiden ylitykset ohjatusti (huom.! Kevät ja sulat tiet)
 - Vältetään teiden ja latujen risteysia

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus/ Eki Karjalainen

22/11/18

15

Talvinen sää

- Huom.! Lapset
- Pakkanen
- Viima + pakkaneen
- Sankka lumisade
- Sumu
- Heikot jäät
- Vettä jäällä
- Keväällä hanki pettää

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus/ Eki Karjalainen

22/11/18

16

Turvallinen kelkkasafari

Toivotan kaikille turvallisia
kelkkasafareita tulevina talvina

KIITOS
Eki Karjalainen

22/11/18

Koillis-Suomen Aikuiskoulutus / Eki Karjalainen

17